

Medijų ir informacinio raštingumo atmintinė bibliotekų darbuotojams

1. Pasižymime kalendoriuose – Medijų ir informacinio raštingumo savaitė 2024

Žinanti, laiminga ir sumani visuomenė. Tai Lietuvos bibliotekų šūkis, kviečiantis dalyvauti įvairiose MIRKT savaitės veiklose. Pasaulyje kiekvieną paskutinę spalio savaitę minima Medijų ir informacinio raštingumo savaitė kviečia stiprinti kritinio mąstymo įgūdžius, tapti įžvalgiais ir atsakingais informacijos vartotojais. Biblioteka prisidedama prie šios iniciatyvos siekia didinti žinojimą apie netikras naujienas, kviešti žmones būti aktyviais ir įsitraukusiais bendruomenių nariais.

Jau trečią kartą, Medijų ir informacinio raštingumo centrais tampančiose Lietuvos viešosiose bibliotekose, 2024 m. spalio 24–31 d. kviečiame dalyvauti suaugusiesiems skirtose veiklose – paskaitose, diskusijose, orientavimosi žygyje, protmūšiuose, žaidimuose, virtualaus pabėgimo kambaryje ir įvairiuose konkursuose! Prisijunkite ir jūs!

Renginiai bibliotekose

Pasaulinės medijų ir informacinio raštingumo savaitės metu apskričių viešosiose bibliotekose vyks 5 MIRKT temai skirti renginiai. Šie renginiai bus transliuojami tiesiogiai, tad kviečiame dalintis su lankytojais ir patiems stebėti savaitės renginių transliacijas spalio 24–31 dienomis 17.30 val. Transliacijos nuorodą rasite Youtube kanale „Biblioteka visiems“.

Orientavimosi žygis

Norite aktyviai praleisti laiką rudens šeštadienį bei daugiau sužinoti apie medijų ir informacinį raštingumą? Kvieskite draugus, šeimos narius ar smalsius kolegas ir spalio 26 d. dalyvaukite Lietuvos bibliotekų organizuojamame masiniame medijų ir informacinio raštingumo orientavimosi žygyje „Taigi viską žinau...“.

Orientavimosi žygio dalyvių laukia skanios dovanos ir specialūs rėmėjų įsteigti prizai.

Žygis skirtas visiems – ir mažiems, ir dideliems, miesto gyventojams ir svečiams, kurie nori išbandyti savo jėgas MIRKT tema. Žygio startas – jūsų miesto viešoji biblioteka. Kadangi žygis radialinis, jį baigsite netoli starto. Finišavę žygio dalyviai grįžę į biblioteką gaus simbolinius MIRKT suvenyrus.

Pabėgimo kambarys

Ar teko sprukti iš tikro pabėgimo kambario? Kviečiame išbandyti virtualų! Pasaulinei medijų ir informacinio raštingumo savaitei sukurtas virtualus pabėgimo kambarys-užduočių ruožas, skirtas išbandyti jūsų medijų ir informacinio raštingumo žinias. Išbandykite ir laimėkite vertingus prizus!

Virtualiame pabėgimo kambaryje jums reikės įsijausti į veikėjo Ažuolo vaidmenį ir pasistengti, jog į piktavalių rankas nepatektų asmeniniai vartotojų duomenys. Tam, kad juos sustabdytumėte, turėsite išspręsti užduotis ir ištrūkti iš trijų erdvių.

Kaip naudotis virtualiu pabėgimo kambariu? Žaisti galite kompiuteriu, planšete ar mobiliuoju telefonu. Virtualaus pabėgimo kambario erdvėje galite judėti naudodamiesi apačioje esančiomis rodyklėmis į dešinę arba kairę pusę. Galite spausti ant visų matomų daiktų erdvėse, tačiau tik kai kuriuos iš jų galėsite vartyti ir apžiūrėti iš arčiau. Ant kai kurių iš jų rasite užuominas, kurias galėsite panaudoti kodams ir pan.

Skaitymo iššūkis

Siūlome išskirtinį skaitymo iššūkį, parengtą MIRKT savaitei! Spalio 24–31 dienomis kviečiame atpažinti tikras ir dirbtinio intelekto sukurtas knygas ir laimėti prizus. Penki teisingai atsakę ir savo atsakymą užregistravę dalyviai lapkričio 5 d. burtų keliu laimės bilietus į kiną.

Registracijos forma

Rekomenduojamų knygų sąrašas

Protmūšis

Pasaulinės medijų ir informacinio raštingumo savaitės metu vyks visiems labai gerai žinomo humoristo, laidų vedėjo ir protmūšio rengėjo Pauliaus Ambrazevičiaus MIRKT protmūšiai.

Protmūšiai vyks šiose bibliotekose:

Spalio 23 d.

Marijampolės Petro Kriaučiūno viešoji biblioteka
e.misiunaite@marvb.lt; +370 343 52637

Lapkričio 4 d.

Ukmergės rajono Vlado Šlaito viešoji biblioteka
info.vedeja@ukmergesvb.lt; +370 648 09597

Lapkričio 5 d.

Mažeikių Henriko Nagio viešoji biblioteka
pavaduotoja@mrvb.lt; +370 443 44669

Lapkričio 6 d.

Šilalės rajono savivaldybės viešoji biblioteka
rima.kairyte@gmail.com; +370 449 74303

Lapkričio 7 d.

Lietuvos audiosensorinė biblioteka, Vilnius
j.vileikiene@labiblioteka.lt; +370 659 08086

Lapkričio 8 d.

Molėtų rajono savivaldybės viešoji biblioteka
informacinis@moletai.rvb.lt; +370 383 44753

Kryžiažodis

Kryžiažodis yra kryžiažodis, jokios instrukcijos jam nereikia. Atsisiųsk, išspręsk ir pilkuose langeliuose įrašytą žodį siųsk elektroniniu paštu mirkt@amb.lt ir laimėk MIRKT savaitės rėmėjų prizus. Kryžiažodį rasite čia ir regioninėje spaudoje jau nuo spalio 21 d.

Veiklos jūsų bibliotekose

Prie Medijų ir informacinio raštingumo savaitės veiklų gali prisidėti kiekviena biblioteka, organizuodama savo iniciatyvas. Savo lankytojams bibliotekoje MIRKT savaitės metu galite organizuoti:

- Renginių tiesioginių transliacijų peržiūras
- Mokymus medijų ir informacinio raštingumo tema
- Susitikimus su žymiais žmonėmis, knygų pristatymus ir konkursus
- Stalo žaidimų, susijusių su medijų ir informaciniu raštingumu („Populistas“ „Melagienos“, „1 iš 2: ką renkiesi?“, „Sukčių voratinklis“ ir kt.) žaidimo popietės, vakarai bibliotekose
- Kitas su medijų ir informaciniu raštingumu susijusias veiklas.

2. Trumpai apie medijų ir informacinį raštingumą (MIRKT) Lietuvos bibliotekose

Savo gyvenime naudojame skirtingas priemones, kurios užtikrina mūsų saugumą. O ar tinkamai rūpinamės savo informaciniu saugumu interneto erdvėje? Medijų ir informacinis raštingumas (MIRKT) – būtinosios kompetencijos (žinios, gebėjimai ir nuostatos), padedančios kritiškai vertinti žiniasklaidos, socialinių tinklų informaciją ir atrinkti patikimos informacijos šaltinius.

Lietuvos viešosios bibliotekos kviečia gyventojus savarankiškai naudotis Medijų ir informacinio raštingumo programa (MIRKT) bei dalyvauti bibliotekose vykstančiuose medijų ir informacinio raštingumo renginiuose. Skatiname kiekvieną pilietį nebūti abejingu, ugdyti kritinį mąstymą informacijos atrankai bei gebėti apsaugoti savo virtualų turtą – asmeninius duomenis.

Siekiant skatinti visuomenę kritiškai vertinti internete pateikiamą informaciją, 2022 m. pradėjo veikti Lietuvos Respublikos kultūros ministro sudaryta darbo grupė, koordinuojanti gyventojų medijų ir informacinio raštingumo kompetencijų ugdymo veiklas bibliotekose.

Per pastaruosius keletą metų buvo:

- Parengta MIRKT programa ir metodika;
- Sukurtas ir atnaujintas polapis **bibliotekavisiems.lt** interneto svetainėje;
- Suformuoti regioniniai konsultantų tinklai, kuriems pavesta stiprinti gyventojų medijų ir informacinio raštingumo kompetencijas;
- Prisijungta prie Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos UNESCO Pasaulinės medijų ir informacinio raštingumo savaitės organizavimo;
- Jaunimo kritiniam mąstymui ugdyti sukurtas stalo žaidimas „Populistas“;
- Parengti informaciniai filmukai „Pažink medijas su Klaudija“.

Įgyvendinant veiklas dalyvauja apskričių ir savivaldybių viešosios bibliotekos, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Lietuvos bibliotekininkų draugija ir asociacijos, prisideda akademinės bibliotekos bei nevyriausybinės organizacijos. Programą finansuoja Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

3. Kas yra „Cookie Truck“ ir kuo sausainiai susiję su MIRKT?

„Cookie Truck“ – Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos sukurta iniciatyva, padedanti šviesti Lietuvos gyventojus medijų ir informacinio raštingumo klausimais.

„Cookie Truck“ furgonėlio esmė – ryškia atributika ir įdomiomis veiklomis atkreipti aplinkinių dėmesį bei edukuoti žmones apie saugumą internete, etišką ir legalų informacijos naudojimą, naudojimąsi soc. tinklais ir kitais virtualiais kanalais, melagienas ir panašius medijų ir informacinio raštingumo klausimus. Jis gali būti naudojamas miesto šventėse, festivaliuose, mugėse, bibliotekose ir pan.

„Cookies“ – taip anglų kalba vadinami slapukai, internete renkantys informaciją apie vartotoją, jo naršymo įpročius. Tas pats žodis lietuviškai verčiamas į „sausainį“. Todėl furgonėlio lankytojai iš siūlomo meniu galės išsirinkti, kokio panorės – „Vinegreto“, „iš kirvio“, dietinio, Klaudijos, firminio, Arabijos princo, išblaivinančio, „Tiesos sumuštinio“ ar kt. Kiekviena apskrities viešoji biblioteka turi paruoštą „Cookie Truck“ furgonėlio rėmą ir informacinį vizualikos bei veiklų paketą, kurį miestų ir rajonų bibliotekos gali užsirezervuoti ir pasiskolinti savo šventei.

3.1. Į „Cookie Truck“ paketą įeina paruošta metodika vaikams ir suaugusiems, kurią sudaro: interaktyvūs testai, vaizdo įrašai „Klaudija klausia“, stalo žaidimas „Populistas“, skatinamos diskusijos tarp suaugusiųjų apie legalius ir nelegalius šaltinius, dezinformaciją, propagandą. Vaikams parengti testai, interaktyvūs žaidimai apie faktus ir melagienas.

3.2. Dėl apmokymų, „Cookie Truck“ rezervacijos ir papildomų klausimų galite kreiptis į savo apskrities viešosios bibliotekos atstovą:

Klaipėdos apskrities levos Simonaitytės viešoji biblioteka

Vyriausioji bibliotekininkė Sima Pranaitienė
s.pranaitiene@klavb.lt

Ažuolyno biblioteka

Vyresnysis metodininkas (specialistų mokymams) Lukas Volskis
l.volskis@azuolynobiblioteka.lt

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka

Vyr. metodininkė Greta Diliūnaitė greta.diliunaite@pavb.lt

Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka

Vyr. metodininkas Paulius Andruskevičius
Tel. +370 41 37 17 27
El. p. paulius.andruskevicius@savb.lt

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka

Vyriausioji metodininkė rinkodarai daiva.sviklaite@amb.lt

3.3. Vykdam „Cookie Truck“ rekomenduojame turėti elektros, belaidžio interneto prieigas, kad galėtumėte sklandžiai įgyvendinti interaktyvias veiklas.

4. Naujos mokymų programos

Atnaujintos (papildytos aktualių turiniu, praktinėmis užduotimis ir pan.) 5 anksčiau jau parengtos mokymo programos temos. Papildomai sukurta 6 tema: Dirbtinis intelektas. Šiai temai sukurtas naujas vaizdo įrašas serijai „Pažink medijas su Klaudija“. Šis vaizdo įrašas taip pat yra „sukarpytas“ į 14 trumpus „vieno klausimo“ vaizdo įrašus, kuriuos galima integruoti į gyventojų mokymus ir kitas veiklas.

5. Sekite soc. medijas dėl daugiau informacijos:

Svetainė <https://mirkt.bibliotekavisiems.lt/>

Atnaujintoje medijų ir informacinio raštingumo svetainėje rasite visą reikalingą informaciją apie bibliotekose vykstančias veiklas, mokymus, MIRKT savaitę. Taip pat rasite medijų ir informacinio raštingumo mokymų programą bei naudingas nuorodas ir įrankius, kurie pravers rengiant mokymus, atmintines, konsultuojant lankytojus bei organizuojant renginius, šia tema.

Facebook Medijų ir informacinis raštingumas bibliotekose

Pasekite bibliotekų administruojamą puslapį ir paraginkite pasekti kolegas bei lankytojus.

Kodėl verta?

- Sužinosite daugybę naudingų patarimų ir įdomios informacijos apie MIRKT.
- Nepraleisite vykstančių renginių ir iniciatyvų.
- Išgirsite tikras žmonių istorijas apie apgavystes internete.
- Turėsite progą dalyvauti vykstančiuose konkursuose ir laimėti prizus.

Instagram Klaudija klausia

Pasekite bibliotekų administruojamą profilį ir paraginkite pasekti kolegas bei lankytojus. Kuo daugiau žmonių paseka puslapį, tuo plačiau visuomenė informuojama apie medijų ir informacinį raštingumą.